

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

15 Décembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 335

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Kânunı evvel 1931

bere ederler , hemde bizim gibi yalnız mu'ti veya âhize tarzında değil hem verir ve hem alır .

Zaten herkes bilir ki gene arılar kümesinden ayrıldıkları vakit, Matka (Kovan beği)daha doğrusu kovan kraliçası telkiha kaçıkda uzak mesafeden kümesini bulur, ya binlerce agaadan 'ibaret bir ormanın bir ağac kovuğunda koloni kuran arılar ne kuvvetle yuvalarını bulurlar ? Tabi'i fen dahilerinin keşf ettiği telsiz telgraf ve telefon sayesinde . Bir kovana yabancı ve tahrib edici bir diğer böcek girse muhafız arı öbirlerine telsiz telgraflarile haber verir .

Hepsi toplanub hücum ederler ve getirdikleri mumlu madde ile o hırsızı sararak öldürürler .

Buna mümasil pek çok ehval vardır .

Tabi'at ba'zı hayvanlara bunca kolaylıklar harikalar bahş ettiği halde insanlara tecessüs , keşf, ihdas hassaları gibi zahmetli şeyler vermiştir , fakat zihinlerini ve ellerini serbest bırakmıştır ve arayan bulur demiştir . Bunu takdirden 'aciz humaka bundan istifade edeceğine, şeytan icadıdır diye fıtratın kuvvetine 'isyan eder. Kendi özüne tükürür !

Dr. İbrahim Temo

İktisadî sütun

Mali mücadele'i milliye

Geçen nushamızda iktisadî makalemizin adı İKTİ - SADİ LAUSANNE ZAFERİNE DOĞRU idi . Bundan murad olunan ma'na tefsirden mustağnidir. 2 Kânuni evvel 1931 tarihli AKŞAM refikimiz , o makalede çarpan yüreğin heyecan ve helecanlarını terceme eden mühim bir makale neşr etdi ; « CİDDEN NAZİK VAZ'İYYET - DEYİZ » ser nameli bu makaleyi (İctihad) a 'aynen alıyoruz : Bu satırları okuyacaklar , bizim makalemizde , tasarruf ve paramızın harice gitmemesi hususlarında ihtimam etmeyi vatandaşlarımıza candan ve gönülden gelen kaynar bir gayret ve 'alaka ile tavsiyemizde ne kadar haklı olduğumuzu göreceklidir. İşte (Akşam) refikimizin makalesi :

«Maliye vekilinin, geçen cumartesi meclisteki beyanatı (gazatelerde maalesef çok noksan ve anlaşılmas bir şekilde çıktı) cidden mühimdir. Devletin mali vaziyetini pek sıkışık gösteriyor. Diğer taraftan tediye müvazenemizin de bozulmak tehlikesine maruz kaldığını anlatıyor. Bu nutkun aslı okununca hükûmetin aldığı iki tedbir - ithalatın tahdidi ve buhran vergisi-daha iyi anlaşılıyor.

Maliye vekili, evvelâ, devlet varidatını bu sene tahminden fazla azaldığını rakamla izah ediyor. Senenin ilk beş ayındaki vergi tahsilâtı, geçen senenin aynı aylarına nisbetle çok eksiktir,

927 senesi beş ay zarfında 82 milyon lira tahsil edilmiş.

928 de 91 milyon

930 da 80 milyon

931 de 71 milyon

Gümrük taraifesi yüzünden tüccarın fazla mal getirdiği, ve bundan dolayı gümrük varidatının fazla olduğu 929 senesi istisna edilirse, devletin vergi tahsilâtı her sene azalmış, ve nihayet, bu sene, eskiye nazaran on milyon lira noksan zuhur etmiştir. Eğer beş ayda, varidat, tahminden on milyon lira eksik olursa sene nihayetine kadar bu varidat noksanının 25, hatta 30 milyon lirayı bulması çok muhtemeldir.

30 milyon lira noksan! Cidden vahim bir vaziyet...

Tıpkı, kangren olmuş apseler gibi, uzun tedaviyi beklemeden, müstacel bir cerrahi ameliye ister !

Sade bu kadar değil.. Gene Maliye vekilinin nutkundan öğreniyoruz ki, tediye müvazenemiz de çok bozuktur. Tediye müvazenesi memlekete giren para ile memleketten çıkan para arasındaki fark demektir. Maliye vekili ve İktisat vekili -her ikisi de- bu müvazenenin aleyhimizde olduğunu söylüyorlar.

Iktisat vekili şöyle anlatıyor:

«Cumhuriyet hükûmeti de bu hususta iktisadi vaziyete müteyakkız olarak bakmakta iken 1931 senesinin 9 aylık ithalât ve ihracat bilânçosunu hakiketen endişe edilecek bir vaziyette buldu. 930 senesinin 9 aylık ithalâtı 105 milyon tutarken buna karşı 931 senesinin 9 aylık ithalatı 100 milyon gösteriyor ki arasındaki fark yüzde dört, beş arasında bir tenezzül ifade eder. 930 senesinin 9 ayında 100 milyona yakın ihracata karşı 931 senesinin aynı ayları 82 milyon ihracat gösteriyordu. Yani ihracatta yüzde 17-18 nisbetinde bir tenezzül görüyoruz. Bu böyle hali üzere bırakıldığı takdirde sene nihayetine kadar bu tenezzülün daha ziyade artacağı şüphesizdir.»

Demek ihracatımız, yalnız dokuz ayda, geçen seneye nisûetle 20 milyon lira eksiktir. Bu vaziyetin devamı, paramızın düşmesini intaç edebilirdi.

Maliye vekilinin beyanatına nazaran kam-biyo muamelemiz de bu tehlikeyi gösteriyor:

Döviz muamelâtına bakan konsorsiyomun elinde geçen sene bir milyondan fazla ingiliz lirası varken, bu sene 45 milyon frank kalmıştır. Yani, eldeki döviz miktarı yarıdan aşağı inmiş! Hariçten döviz gelmediği için. paramızı

düşürmemek için piyasaya, lüzumunda döviz arz etmek lâzımdır. Elde döviz kalmaz, bir taraftan da ithalât devam ederse paramızın kıymeti düşmeye başlar. Bu zamanda, milli paranın kıymetinin sarsılması, memleket ve millet için, telâfisi gayri kabil bir felâket olur. İşte bunun içindir ki, ilk tedabir olarak hükûmet ithalâtı tahdit etti .

İthalâtın tahdidi, paramızı sukuttan korumak için elzemdir. Fakat, aynı zamanda, güm-rük varidatında, yeniden ve mühim bir noksan demektir.

Bir taraftan devlet varidatında esasen mühim bir noksan mevcut, diğer taraftan, ithalâtın tahdidi yüzünden yeni bir varidat noksanı . Devlet ne yapsın?

Kkpıları kapayıp terki faaliyet edemez ya!.

Yeni bir varidat bulmak zarureti karşısında, hükûmet yeni bir vergi koydu.

Mes'ele budur . Fakat. vaziyet o derece mühim ve naziktir ki, her türk vatandaşı hükûmetle keedi arasında hiç bir fark gözetmeden bu dar ve haternak yoldan geçinceye kadar, uhdesine düşen vazifeyi, vatan müdafaası kadar mukaddes bir borç gibi ifa etmelidir.

[Akşam]

Bir Tarih Felsefesinin 'İlmi Esasları

Medeniyetlerin Tahavvulu

[33 inci nushedan maba'd]

Zaten **Guillaume le Taciturne** [1] «teşebbüs etmek için ümid etmek lâzım değildir...» diyordu . Muvaffaklyyeti de mute'arife [Maxime] sinin isabetini isbat etdi .

[1] Nassau Contu ve Orange Perensidir. Hollanda'nın Espagnol boyonduruğundan kurtulmasına çalışmıştır. Philippe II bunun kellesini getirene mükafat vereceğini ilan etmiştir . Balthazar Zerard tarafından bir tabanca kurşunile öldürülmüştür .

[1553 - 1584] [İctihad]

Modern silahların terakkisile yeni bir Harb, Eski-Dünya'nın büyük paytahtlarını tahrib ve bu vech ile medeniyetini ifna edeceği cihetle Avrupada devamlı bir sulhun te'sisini te'em-mül etmek elzemdir .

Eski Harbler , nüfusun küçük bir kısmını 'alakadar eden az mevcudlu ordularla yapıldı. Yeni harbler binlerce değil milyonlarca adamı karşı karşıya koyuyor ve az bir zamanda neta'ie tarikile bir kıta'ie berriyyenin muhtelif memleketlerine ittisa' ediyor .